

International Organization for Migration (IOM)

The UN Migration Agency

18/12/2017

Παγκόσμια Ημέρα Μετανάστη

Γενικός Διευθυντής του ΔΟΜ: Χρειαζόμαστε ασφαλή μετανάστευση, όχι σαπιοκάραβα

«Είμαι μετανάστης, αλλά δεν χρειάστηκε να ρισκάρω τη ζωή μου σε ένα σαπιοκάραβο ή να πληρώσω διακινητές. Η ασφαλής μετανάστευση δεν μπορεί να περιορίζεται στην παγκόσμια ελίτ», δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών, Αντόνιο Γκουτέρες, το Σεπτέμβριο του 2017.

Με την αξιομνημόνευτη αυτή διατύπωση, περιγράφει άριστα μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Αν και ζούμε σε εποχές όπου η προνομιούχος ελίτ θεωρεί την παγκόσμια κινητικότητα ουσιαστικά αναφαίρετο δικαίωμά της, το ίδιο ακριβώς δικαίωμα αποστερούνται αναρίθμητοι άνθρωποι, συχνά παγιδευμένοι σε απελπιστικά άσχημες οικονομικές συνθήκες ή σε εμπόλεμες ζώνες.

Όμως, είναι και κάτι που έχει αλλάξει, το οποίο εκτόξευσε αυτή την αυταπόδεικτη πραγματικότητα στο επίκεντρο της παγκόσμιας πολιτικής, συχνά με τραγικές συνέπειες.

Έως και πριν λίγα χρόνια πριν, τα προνόμια της ελίτ απασχολούσαν ελάχιστα τους φτωχούς του πλανήτη μας, που αμυδρά γνώριζαν για τις ευκαιρίες για μια καλύτερη ζωή πέρα από τα σύνορα της χώρας τους. Αυτό ίσχυε τότε.

Σήμερα, τα έξυπνα τηλέφωνα – που βρίσκονται στα χέρια δύο και πλέον δισεκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως – αλλάζουν συνεχώς τα δεδομένα. Σε λιγότερο από μια δεκαετία, τα έξυπνα τηλέφωνα παρείχαν στους «έξω» μια πλήρη εικόνα των δραστηριοτήτων της «ελίτ».

Έτσι, δύο συνυπάρχουσες αλλά απόλυτα αποκλίνουσες πραγματικότητες, συγκρούονται στον ίδιο πλανήτη, κάνοντας απρόβλεπτη – ως και εκρηκτική – τη μέχρι σήμερα ράθυμη πολιτική πολλών χωρών.

Από τη μια πλευρά, η ελευθερία της μετακίνησης είναι ουσιαστικά εγγυημένη μόνο για ένα προνομιούχο και απροσδόκητα ευρύ σύνολο πολιτών παγκοσμίως, για τους οποίους το να μετακινούνται με ασφάλεια, ελευθερία και σχετικά χαμηλό κόστος σε ολόκληρο τον κόσμο

International Organization for Migration (IOM)

The UN Migration Agency

θεωρείται δεδομένο. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται τουρίστες, φοιτητές, οικογένειες, μετανάστες εργαζόμενοι από τον παγκόσμιο νότο (πάνω από δύο εκατομμύρια από τις Φιλιππίνες, ένα εκατομμύριο από τη Σρι Λάνκα κλπ.) όπως και επιχειρηματίες, οι οποίοι κάνουν τον παγκοσμιοποιημένο μας πλανήτη να σφύζει.

Αυτό που τόσο εύκολα ξεχνάμε στη συζήτηση για τη μετανάστευση είναι ότι εκατομμύρια άνθρωποι ταξιδεύουν σε ολόενα αυξανόμενους αριθμούς. Μετακινούνται με ασφάλεια και σε τάξη, περνώντας από τον έλεγχο στον δρόμο για την πύλη αναχώρησης, χαζεύοντας στο Facebook ή ανταλλάσσοντας μηνύματα. Πάνω από όλα, μετακινούνται νόμιμα, με το διαβατήριο ή τη βίζα στο χέρι.

Τότε λοιπόν μπορεί κάποιος να ρωτήσει «γιατί η μετανάστευση έχει γίνει τόσο τοξικό ζήτημα, βρισκόμενο διαρκώς στα πρωτοσέλιδα και ρίχνοντας λάδι στη φωτιά του πολιτικού λαϊκισμού;»

Η απάντηση ίσως να βρίσκεται εν μέρει στην ελαφρότητα που αντιμετωπίζουμε τις προκλήσεις της ενσωμάτωσης, κρίνοντας βιαστικά το λαϊκισμό και την εχθρότητα απέναντι στη μετανάστευση ως παράλογα. Οι πολιτικοί αδιαφορούν για τις αξίες στις οποίες προσκολλώνται οι άνθρωποι, κάτι που τελικά λειτουργεί εις βάρος τους.

Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι, που δεν αποτελούν κομμάτι αυτής της πραγματικά παγκόσμιας εργατικής αγοράς ταλέντων, βρίσκονται αποκλεισμένοι και κοιτούν από μακριά έναν κόσμο που μπορούν μόνο να ονειρευτούν. Αντιμετωπίζουν τεράστιες ανισότητες και δυσκολίες και δεν έχουν καμία ελπίδα να αποκτήσουν βίζα ή άδεια εργασίας.

Δεν αποτελεί έκπληξη ότι ένας μεγάλος αριθμός μεταναστών, νεαρών και γεμάτων ελπίδα, θέλουν να μπουκωθούν στα «σαπιοκάραβα» που αναφέρει ο Γενικός Γραμματέας. Εξωθούμενοι από την έλλειψη οικονομικών ευκαιριών, που συχνά επιτείνονται λόγω της κλιματικής αλλαγής, είναι πολύ ευάλωτοι απέναντι στο τραγούδι των σειρήνων των κοινωνικών δικτύων.

Αυτό ακριβώς εμπορεύονται στις μέρες μας τα δίκτυα διακίνησης, οι έμποροι ανθρώπων και οι σύγχρονοι δουλέμποροι με απόλυτη ατιμωρησία. Οι απάνθρωπες αυτές απάτες περνούν απαρατήρητες καθώς οι γίγαντες των κοινωνικών δικτύων κυνηγούν νέες αγορές στον παγκόσμιο νότο.

Αυτό το είδος μετανάστευσης βλέπουμε στις ειδήσεις και μάλιστα η χειρότερη εκδοχή της οδήγησε στη σοκαριστική πραγματικότητα – που πρώτος αποκάλυψε ο ΔΟΜ – των Αφρικανών μεταναστών που πωλούνται ως σκλάβοι και είλωτες. Καθώς η πληθυσμιακή αύξηση και η οικονομική δυσπραγία οδηγούν χιλιάδες μετανάστες να μην υπολογίσουν κανένα κίνδυνο και

International Organization for Migration (IOM)

The UN Migration Agency

να εγκαταλείψουν τις πατρίδες τους, το αναπόφευκτο αποτέλεσμα είναι ο λαϊκισμός στις χώρες υποδοχής, όπου οι ντόπιοι κάτοικοι επίσης μαστίζονται από ανεργία και ζητήματα ταυτότητας.

Για αυτόν τον λόγο εναποθέτω πολλές ελπίδες στο Παγκόσμιο Σύμφωνο Μετανάστευσης, που αναμένεται να υιοθετηθεί στα τέλη του 2018. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των κρατών-μελών θα γίνουν υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών και στόχος είναι η διαχείριση της διεθνούς μετανάστευσης με αποτελεσματικό τρόπο. Η πρώτη προγραμματισμένη διακυβερνητική συμφωνία δεν προβλέπεται να παραβιάζει την κυριαρχία του εθνικού κράτους και δεν θα είναι νομικά δεσμευτική, και πιθανόν καλύτερα, με δεδομένη την εκρηκτική φύση του συγκεκριμένου ζητήματος.

Γεγονός είναι ότι υπάρχουν πολλά σημεία σύγκλισης και εξαρτάται από την κατανόηση ότι η μετανάστευση δεν είναι ένα πρόβλημα που χρήζει επίλυσης αλλά μια ανθρώπινη πραγματικότητα που απαιτεί διαχείριση. Αν κάτσουμε λίγο να σκεφτούμε τους αυστηρούς και υποχρεωτικούς κανόνες που επιτρέπουν να γίνονται πάνω από οκτώ εκατομμύρια πτήσεις τον χρόνο, επιτρέποντας στο 44% του παγκόσμιου πληθυσμού να απογειώνεται και να προσγειώνεται με ασφάλεια, θα πρέπει να είναι εφικτό να βρεθούν κάποιοι κοινοί κανόνες ώστε να επιτραπεί σε ακόμα περισσότερους ανθρώπους να ταξιδεύουν, να μεταναστεύουν και να επιστρέφουν στις πατρίδες τους με ελευθερία και ασφάλεια. Πρέπει να προσφέρουμε ελπίδα σε όσους βρίσκονται σε απελπιστική οικονομική κατάσταση, να παρέχουμε νομικές οδούς σε περισσότερους μετανάστες ή την επιλογή της κυκλικής μετανάστευσης σε όσους επιθυμούν να εργαστούν και να επιστρέψουν στην πατρίδα τους. Γιατί αν δεν βρούμε λύσεις, τότε θα τις βρουν οι διακινητές ανθρώπων, με τεράστιο κόστος σε ανθρώπινες ζωές και στον ιστό των κοινωνιών μας.

Ο William Swing είναι ο Γενικός Διευθυντής του ΔΟΜ, της Υπηρεσίας του ΟΗΕ για τη Μετανάστευση.